

Talepunkter til besvarelse af samrådsspørgsmål i Udenrigsudvalget den 12. april 2007

Spørgsmålet:

”På hvilken måde agter regeringen at leve op til og følge op på kravet om integration af Europas energi- og udviklingspolitik, herunder indgåelse af en international aftale om energieffektivitet samt et energipolitisk partnerskab mellem EU og Afrika med fokus på at levere bæredygtige energitjenester til de fattige, jfr. Kommissions meddelelse om ”En energipolitik for Europa”, jf. URU alm. Del – bilag 114.”

Ved udarbejdelse af besvarelsen er spørgsmålet delt op i tre delspørgsmål jfr. nedenfor:

1. På hvilken måde agter regeringen at leve op til og følge op på kravet om integration af Europas energi- og udviklingspolitik?

- Hensigten med formuleringerne i kommissionens meddelelse om ”En energipolitik for Europa” vedrørende integration af Europas energi- og udviklingspolitik er at understrege, at EU i sin udviklingspolitik fremover bør have større fokus på energiaspekter, og at disse skal integreres i udviklingsplanerne. Det støtter regeringen fuldt og helt.
- Lad mig understrege, at dansk støtte til integration af Europas energi- og udviklingspolitik ikke er ny. Vi var fra slutningen af 2001 med i formuleringen af EU's energiinitiativ, og det var statsministeren, der som EU-formand under Johannesburg-topmødet i 2002 kunne lancere energiinitiativet "Energi for fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling". Vi arbejdede herefter fra dansk side på at sikre en videreudvikling af initiativet og på, at der kom finansiering bag ordene. Det var derfor tilfredsstillende at Ministerrådet i 2005 godkendte en energifacilitet på 220 mio. Euro. Formålet med faciliteten var at bidrage til udvikling af bæredygtig energi i AVS-landene med særlig fokus på forøget adgang til bæredygtig energi for de fattigste befolkningsgrupper.

- Danmark har under dette initiativ via UNEP's Risø center støttet kapacitetsopbygning i Afrika syd for Sahara, og Danmark har ligeledes siden begyndelsen af 2004 haft sekunderet en dansk energiekspert til EU kommissionen.
- Facilitetens midler vil være opbrugt i løbet af 2007. Regeringen støtter en solid genopfyldning, idet der har været meget stor interesse for faciliteten, især fra de afrikanske lande syd for Sahara.
- Danmark har ydet betydelig støtte til energisektorprogrammer i en række programsamarbejdslande. Vi må imidlertid konstatere, at sådanne store infrastrukturprojekter som f.eks. elektricitetsforsyningsprogrammer kræver ganske betydelige investeringer over en længere årrække. Med den øgede fokusering af dansk bistand må vi vælge fra og til. Regeringen har derfor besluttet gradvist at udfase bilateral bistand på dette område.
- I stedet har vi lagt vægt på fokuserede og målrettede indsatser i de multilaterale finansieringsinstitutioner og FN. I f.eks. Verdensbanken og de regionale udviklingsbanker søger vi at påvirke disse store institutioners investeringsovervejelser, så de går i en mere bæredygtig retning med øget vægt på vedvarende energi til fattige befolkningsgrupper.
- Finansudvalget bevilgede sidste år yderligere støtte til fremme af bæredygtig energi i Asien gennem den Asiatiske Udviklingsbank, og støtteperioden for UNDP's arbejde med opbygning af energipolitikker og –strategier i en række østater i Stillehavsområdet er lige blevet forlænget.
- Danmark har gennem flere år støttet Verdensbankens indsats for at fremme udlån til vedvarende energi, samt arbejdet for at banken øger sine aktiviteter på dette område. I 2005 blev der således ydet en bevilling på 45 mio. DKK til dette formål. Verdensbanken har siden da øget sit udlån til vedvarende energi og energieffektivitet med næsten 50 % årligt.
- Mangeårig dansk støtte til UNEP's Risø center for at fremme UNEP's arbejde med energi for bæredygtig udvikling har vakt betydelig international interesse og medført, at centret i dag udfører opgaver vedr. energi i udviklingslandene med et samlet budget, der i dag er 3-4 gange så stort som det danske grundbidrag
- Et globalt energinetværk for bæredygtig udvikling, GNESD - der blev dannet i forbindelse med Johannesburg-topmødet - har med dansk støtte fået etableret hovedkvarter i tilknytning til UNEP's Risø center. Netværket består af forskningsinstitutioner fra i- og u-lande.

2. På hvilken måde agter regeringen at leve op til og følge op på ”indgåelse af en international aftale om energieffektivitet”

- Forslaget om en international aftale om energieffektivitet blev første gang præsenteret som et af 10 initiativer i Kommissionens handlingsplan for energieffektivitet i oktober 2006. Forslaget blev siden gentaget i den strategiske energiredegørelse i januar i år og fik stats- og regeringschefernes opbakning på forårstopmødet i marts måned.
- Forslaget sigter mod at udvikle en international aftale om energieffektivitet, der som udgangspunkt omfatter OECD-landene og store energiforbrugende lande som Kina, Indien og Brasilien. I udgangspunktet er det ikke Kommissionens tanke, at de fattigste udviklingslande med relativt lille energiforbrug skal være part i aftalen.
- Arbejdet med aftalen er stadig i en indledende fase. Et muligt indsatsområde i aftalen kan ifølge Kommissionen være udvikling af normer for energiforbrugende produkter, der handles globalt.
- Arbejdet med den internationale aftale skal ses i sammenhæng med opfølgningen på G8 Gleneagles-handlingsplanen om klima, ren energi og bæredygtig udvikling. Kommissionen sigter mod, at principperne for en aftale kan drøftes på G8-topmødet i Heiligendamm den 6.-8. juni. Det tyske EU-formandskab arrangerer den 20.-21. april en EU-G8 konference om energieffektivisering, hvor den internationale aftale også vil blive drøftet.
- Fra dansk side regner vi med at følge arbejdet i et interministerielt samarbejde mellem Energistyrelsen, Miljøministeriet og Udenrigsministeriet. Formålet vil bl.a. være at bidrage med forslag til, hvordan en sådan konvention bør udformes, og hvor i det internationale system den bør forankres.

3. På hvilken måde agter regeringen at leve op til og følge op på ”et energipolitisk partnerskab mellem EU og Afrika med fokus på at levere bæredygtige energitjenester til det fattige.

- Som led i EU's energipolitiske handlingsplan fra januar 2007 vil der blive etableret et energipolitisk partnerskab mellem EU og Afrika. Der er et stort potentiale for samarbejde på energiområdet mellem Afrika og EU, hvilket ikke mindst skal ses i lyset af, at Afrika også får en voksende betydning for EU som leverandør af energi.
 - ❖ Partnerskabet forventes at ville omfatte emner som,
 - ❖ forsyningsikkerhed (både i Afrika og EU),
 - ❖ overførsel af teknologi for udvikling af vedvarende energikilder,
 - ❖ bæredygtig ressourceudnyttelse, samt
 - ❖ transparent energimarked og respekt for god regeringsførelse.

- Ifølge det Internationale Energi Agentur har 547 mio. mennesker i Afrika ingen adgang til elektricitet. Den gennemsnitlige elektrificeringsgrad i Afrika syd for Sahara er 26 pct. En række lande har en elektrificeringsgrad på under 10 pct.
- Danmark bakker derfor varmt op om et partnerskab med Afrika med fokus på de udfordringer, som de afrikanske lande står over for på energi- og klimaområdet. Her tænker jeg på behovet for at sikre øget adgang til moderne og bæredygtige energiformer. Det er af afgørende betydning for at sætte gang i udviklingsprocessen, for at forbedre levevilkårene for især kvinderne samt sikre en bedre anvendelse af naturressourcerne. Hertil kommer behovet for at bistå Afrika med at tilpasse sig de klimaforandringer, der nu synes uundgåelige.
- Fra Kommissionens side er et af de erklærede formål med energidialogen at synliggøre EU's indsats, herunder i forhold til Kina og andre globale aktører. Jeg er enig i, at det er vigtigt at synliggøre en god og relevant indsats fra EU's side, men jeg vil gerne slå fast, at EU hverken kan eller skal konkurrere med Kina om Afrikas energiresourcer. Derfor vil vi fra dansk side i udviklingen af partnerskabet lægge stor vægt på, at Afrikas behov for at fremme især decentrale vedvarende energikilder, energitilgængelighed og bæredygtighed, står i centrum.
- Det er bl.a. derfor, at vi fra dansk side vil arbejde for genopfyldning af EU's Energifacilitet. Den eksisterende bevilling på 220 mio. Euro bliver forpligtet i løbet af 2007. Det tyske formandskab har allerede foreslået en genopfyldning af fonden.
- Jeg kan også nævne, at der som led i EU's Afrika-strategi vil blive etableret en trustfond for infrastruktur finansieret med midler både fra fællesskabsbistanden og fra medlemslandene. Formålet er at fremme investeringer i regional og kontinental infrastruktur, herunder også energiforsyning ved at yde rentekompensation til udlån fra den Europæiske Investeringsbank, således at bankens udlån bliver mere tiltrækkende for private investorer. Jeg har på det uformelle udviklingsministermøde i EU den 12.-13. marts givet tilsagn om at støtte fonden med 2 mio. Euro. Formålet er bl.a. at få indflydelse på administrationen af fondens midler, således at der bliver fokus på fattigdomsorientering og klimavenlige løsninger af energiproblemerne.
- Det planlagte EU-Afrika energipartnerskab vil sandsynligvis også sætte fokus på tilpasning til klimaforandringer. Jeg kan i denne forbindelse nævne, at jeg allerede i 2005 lancerede et klimahandlingsprogram, der omfatter støtte til klimatilpasning og til klimasikring af det danske udviklingsbistandssamarbejde. Initiativet blev iværksat i tre programsamarbejdslande i 2006 (Vietnam, Mozambique og Tanzania) og er nu gået i gang i yderligere fire lande (Bangladesh, Uganda, Nicaragua og Bolivia). Jeg ser det som en målsætning, at klimasikring af dansk udviklingsbistand allerede i 2008 kommer til at omfatte samtlige vores programsamarbejdslande.
- Det indgår også i energipartnerskabet at fremme brug af CDM i Afrika. Her kan jeg nævne at det allerede i strategien for Danmarks statslige JI- og CDM-indsats af 19.

februar 2007 indgår at etablere en såkaldt ”grøn udviklingsfacilitet”. Formålet er at støtte teknologioverførsel til de fattigste lande i især Afrika og bidrage til en mere ligelig fordeling af CO2-kreditkøbene under CDM-mekanismen.

- Jeg kan tilføje, at vi også ser et øget EU-engagement på energi- og klimaområdet med de fattigste lande i Afrika i sammenhæng med behovet for at opbygge alliancer som led i forberedelserne til FN's Klimakonference i København i 2009. EU og de fattigere udviklingslande har en fælles interesse i, at konferencen resulterer i en aftale, der forpligter alle de store udledere af CO2.